

Grundlärarprogrammet inriktning F-3, 4-6

Avslutande verksamhetsförlagd
utbildning (VFU) 13,5 hp

972A10 Grundlärare F-3

973A26 Grundlärare 4-6

Studiehandledning VT 2022

Varmt välkommen till kursen

Avslutande verksamhetsförlagd utbildning!

Fokus i kursen inriktas på att "självständigt kunna organisera och leda pedagogisk verksamhet utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Det innebär att kunna ta helhetsansvar för att planera, genomföra och följa upp undervisning."

Helhetsansvaret innebär att du som student tar över handledarens undervisning fullt ut och ansvarar för planering, genomförande och uppföljning. Helhetsansvaret kan se lite olika ut, då ni kan få placering hos en handledare där ämnesmatchningen inte är hundra procentig. Din uppgift är att, i samråd med handledaren, vara ansvarig för all den undervisning det finns möjlighet att svara för. Syftet är att din sista VFU ska ligga så nära din kommande, helt självständiga, yrkesutövning som möjligt. Du följer handledaren i dennes uppgifter. Räkna med att din arbetstid är 40 timmar/vecka.

Denna vår har vi också på försök att du som student kan få möjlighet att helt självständigt, utan din handledares närvaro, svara för allt lärararbete i klassen under två till fem dagar som placeras någon gång under vecka 12-13. För ytterligare information, se informationsbrev från vfu-ansvarig Catarina Jeppsson.

För att inte störa möjligheterna till det helhetsansvar som är så viktigt att behärska i slutet av utbildningen, ingår utöver detta endast ett obligatoriskt seminarium som genomförs via Zoom. Dessutom ingår datainsamling till kursen Examensarbete 2.

Fördelning av VFU-veckorna under vårterminen

Vecka 4	Vecka 5-7/8	Vecka 7 eller 8	9-14	15-23
UK 8, teori och metod	VFU	examensarbete	VFU	examensarbete

Läs i god tid igenom [VFU-guide för studenter](#) och [Professions- och utvecklingsguiden](#) samt se de två filmerna av VFU-teamet [Inför din VFU](#) (12:34) och [Maxa din VFU](#) (7:26).

Kursintroduktionen sker på Zoom i vecka 4. Kontakta sedan din handledare **senast en vecka före** kursstarten vecka 5, för att gå igenom [Överenskommelsen](#) och påbörja planeringen. Skriv även ett brev till elever och föräldrar där du presenterar dig och ditt uppdrag under VFU-perioden. Skicka ut det med handledarens hjälp veckan innan du påbörjar din VFU.

Överta sedan största möjliga ansvar så att du får ut så mycket som möjligt av din avslutande VFU. Använd det du lärt under åren på LiU och glöm inte att ha roligt!

Kontaktuppgifter

Ann-Sofi Wedin, kursansvarig Linköping 4-6, 013-28 26 72, ann-sofi.wedin@liu.se

Anja Thorsten, kursansvarig Linköping F-3, 013-28 13 64, anja.thorsten@liu.se

Annika Mindedal, kursansvarig Norrköping F-3, 013-28 20 26, annika.mindedal@liu.se

Carin Ek-Eskilsson VFU-koordinator, carin.ek-eskilsson@liu.se

Catarina Jeppsson, VFU-ansvarig, catarina.jeppsson@liu.se

Anette Starborg, kursadministratör, 013-28 69 57, anette.starborg@liu.se

Lärandemål och provkoder

Efter avslutad kurs ska den studerande självständigt kunna organisera och leda pedagogisk verksamhet utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Det innebär att:

- * ta helhetsansvar för att planera undervisning och lärande i enlighet med centrala och lokala styrdokument med beaktande av hållbar utveckling
- * ta helhetsansvar för att genomföra undervisning inbegripet att välja och använda digitala verktyg och medier i enlighet med centrala och lokala styrdokument
- * ta helhetsansvar för att följa upp och utveckla undervisning i enlighet med centrala och lokala styrdokument
- * kunna bedöma och dokumentera elevers lärande
- * använda, anpassa och utveckla sin ämnesdidaktiska förmåga i relation till elevers skilda kunskaper och förutsättningar
- * använda och anpassa sitt ledarskap i relation till elevers olika förutsättningar
- * kunna samverka med olika aktörer inom och utanför skolverksamheten
- * visa förmåga att utifrån självreflektion, kollegiala samtal och konstruktiv kritik utveckla en hållbar professionell yrkesroll
- * visa yrkesetisk kompetens i skolverksamheten
- * kunna uppmärksamma och hantera konflikter

TDLF - Tillämpade didaktiska lärarförmågor - 7 hp (U - G - VG)

TSLF - Tillämpade sociala lärarförmågor - 6,5 hp (U - G - VG)

OBL 1 – Obligatoriskt seminarium – 0 hp Deltagit

VFU-besök, vecka 9-11

Förberedelse inför besöket

Du blir kontaktad av besökande campusrepresentant via den mejladress du angett i valwebben för att boka in en passande tid för besöket. **Mejla besökaren din lektionsplanering senast ett par dagar innan besöket** så att hen kan vara förberedd och se lektionen i ett sammanhang. Se till att det finns en ostörd plats och tid för trepartssamtal direkt efter lektionen.

Tänk på att:

- planera en lektion där du själv är aktiv och leder klassen, så att dina lärarförmågor blir synliga. Du ska bland annat ha någon form av genomgång i storgrupp.
- använda en planeringsmall (se exemplet på Lisam).
- handledaren *inte på något sätt* ska vara aktiv under lektionspasset. Det innebär att handledaren endast passivt iakttar.

Under besöket

Campusrepresentanten deltar under ett lektionspass om 40-60 minuter **där du leder undervisningen och interagerar med eleverna**. Efter passet följer en timmes samtal om den genomförda lektionen och om de didaktiska och sociala målen. Samtalet utgår även från observationspunkterna i bilaga 1, och ni samtalar om både styrkor och utvecklingsmöjligheter. Handledaren ska förstås vara med på mötet.

Obligatoriskt seminarium om dilemman, vecka 12

Seminariet, som bara gäller er studenter, är förlagt till tisdag 22/3 eller onsdag 23/3 kl. 15.00-16.30 på Zoom och leds av en campuslärare. Se länk och gruppindelning på Lisam.

Förberedelse inför seminariet

Beskriv en *konkret* situation som du funderar över under din VFU och som du upplever som ett dilemma. Det kan vara en situation där du kanske inte riktigt räckt till, eller känt att du behöver veta mer om det området. Det kan handla om en undervisnings- eller lärsituation, en lektion eller om relationer (elev-elev, elev-lärare, lärare-lärare, lärare-förälder). Hämta eventuellt inspiration från omdömesformuläret.

Situationen ska knyta an till din sociala och/eller didaktiska förmåga som ju ska bedömas under VFU'n. En vecka före seminariet skickar du in uppgiften via Lisam (välj aktuell mapp under Samarbetsyta och namnet på din seminarieledare). Omfattning: ca 1,5 A4-sida, Times New Roman, stl 12.

Under seminariet

Samtalet sker i grupper i form av ett "fokussamtal/kollegahandledning" enligt bilaga 2 (jfr UK7). Vid seminariet presenterar varje student sitt dilemma.

Ersättningsuppgift vid eventuell frånvaro från seminariet

Beskriv ingående ett socialt eller didaktiskt dilemma. Komplettera med paralleller till litteratur du mött under din utbildning, t.ex. UK1 (Allmändidaktik), UK2 (Utveckling och lärande), UK3 (Bedömning och betygssättning), UK5 (Sociala processer) för att stärka ditt resonemang och dina förslag till möjliga lösningar. Använd minst fyra olika källor och ange referens med sidhänvisning. Omfattning ca 3 A4-sidor. Lämnas till din seminarieledare i mappen Ersättningsuppgift på Lisam senast 14 dagar efter seminariet.

Avslutande tips från oss kursansvariga

Se gärna tillbaka på din portfolio från UK 1 och reflektera över din egen resa mot att bli en professionell och kompetent lärare. Fundera över hur du använder och utvecklar de tre lärarkompetenserna: *ämneskompetens*, *didaktisk kompetens* och *social kompetens*.

Bedömningskriterier

Kursmål Didaktiska lärarförmågor	Kriterium	Kriterium	Uppnås ej
1. Kan ta helhetsansvar för att <u>planera</u> undervisning och lärande i enlighet med centrala och lokala styrdokument.	Studenten planerar undervisningen självständigt, efter samråd med handledaren, på ett fungerande sätt. Studenten kan, i enlighet med centrala och lokala styrdokument, motivera sina val och de avvägningar som gjorts.	Studenten planerar undervisningen helt självständigt, efter visst samråd med handledaren, på ett väl fungerande sätt. Studenten kan, i enlighet med centrala och lokala styrdokument, väl motivera sina val och de avvägningar som gjorts.	
2. Kan beakta <u>hållbar utveckling</u> i planering av undervisning	Studenten kan <i>beakta och synliggöra</i> hur hållbar utveckling, t.ex. miljöaspekten, kan ta sig uttryck inom ett lämpligt ämne/arbetsområde.	Studenten kan <i>beakta, synliggöra</i> och inför eleverna <i>realisera</i> hur hållbar utveckling, t.ex. miljöaspekten, kan ta sig uttryck inom ett lämpligt ämne/arbetsområde.	
3. Kan ta helhetsansvar för att <u>genomföra</u> undervisning.	Studenten genomför undervisningen <i>självständigt</i> på ett <i>fungerande sätt</i> .	Studenten genomför undervisningen <i>självständigt</i> på ett <i>väl fungerande sätt</i> .	
4. Kan välja och använda <u>digitala verktyg och medier</u>	Studenten väljer och anpassar <i>på ett fungerande sätt</i> digitala verktyg och medier så att elevernas lärande stöttas, utmanas och motiveras.	Studenten väljer och anpassar <i>på ett väl fungerande sätt</i> digitala verktyg och medier <i>utifrån elevernas behov</i> , så att elevernas lärande stöttas, utmanas och motiveras.	
5. Kan ta helhetsansvar för att <u>följa upp och utveckla</u> undervisning i enlighet med centrala och lokala styrdokument	Studenten utvärderar sin undervisning <i>i samråd</i> med handledare och i enlighet med uppsatta mål. Studenten formulerar möjliga utvecklingsområden.	Studenten utvärderar undervisningen <i>självständigt</i> i enlighet med uppsatta mål. Studenten presenterar därefter <i>genomtänkta förslag</i> på nya tillvägagångssätt.	
6. Kan <u>bedöma och dokumentera</u> elevers lärande	Studenten dokumenterar på ett fungerande sätt elevers lärande, så att dokumentationen blir användbar för sitt syfte. Studenten kan, på ett <i>tillfredställande sätt</i> , motivera sina ställningstaganden och de avvägningar som gjorts.	Studenten dokumenterar på ett väl fungerande sätt elevers lärande, så att dokumentationen blir mycket användbar för sitt syfte. Studenten kan, på ett <i>väl genomtänkt sätt</i> , motivera sina ställningstaganden och de avvägningar som gjorts.	

7. Kan använda, anpassa och utveckla sin <u>ämnesdidaktiska förmåga</u> i relation till elevers skilda kunskaper och förutsättningar.	Studenten tillämpar sina ämnesdidaktiska kunskaper i relation till elevernas skilda förutsättningar på <i>ett fungerande sätt</i> .	Studenten tillämpar sina ämnesdidaktiska kunskaper i relation till elevernas skilda förutsättningar <i>på ett väl fungerande sätt</i> .	
Kursmål Sociala lärarförmågor	Kriterium	Kriterium	Uppnås ej
8. Kan <u>samverka</u> med olika aktörer inom och utanför skolverksamheten	Studenten samverkar med såväl föräldrar, skolläring som andra aktörer inom och utanför skolan på <i>ett fungerande sätt</i> .	Studenten samverkar med såväl föräldrar, skolläring som andra aktörer inom och utanför skolan på <i>ett väl fungerande och konstruktivt sätt</i> .	
9. Kan visa <u>yrkesetisk kompetens</u> i skolverksamheten	Studenten visar en yrkesetisk <i>medvetenhet</i> i både ord och handling.	Studenten visar en yrkesetisk <i>medvetenhet</i> på ett <i>nyanserat och insiktsfullt</i> sätt i både ord och handling.	
10. Kan använda och anpassa sitt <u>ledarskap</u> i relation till elevers olika förutsättningar	Studenten kan, på ett fungerande sätt, samla och leda en grupp. Studenten kan i olika situationer bemöta elever på <i>ett lämpligt</i> sätt utifrån elevers varierande förutsättningar.	Studenten kan, på ett väl fungerande sätt, samla och leda en grupp. Studenten kan i olika situationer bemöta elever på <i>ett väl avvägt sätt</i> utifrån elevers varierande förutsättningar.	
11. Kan uppmärksamma och <u>hantera konflikter</u>	Studenten uppmärksammar och hanterar konflikter på <i>ett fungerande sätt</i> .	Studenten uppmärksammar och hanterar konflikter på <i>ett väl fungerande sätt</i> .	
12. Kan visa förmåga att utifrån <u>självreflektion</u> , kollegiala samtal och konstruktiv kritik utveckla en <u>hållbar professionell yrkesroll</u>	Studenten <i>kan med visst stöd</i> ge konstruktiva förslag på hur egna yrkesutövandet kan utvecklas och förätraras i samtal med handledaren.	Studenten kan <i>självständigt analysera</i> och ge konstruktiva förslag på hur egna yrkesutövandet kan utvecklas och förätraras i samtal med handledaren.	

Bilaga 1. Observationspunkter vid lektionsbesöket

För att vi ska få lite mer likvärdighet i besöken har kursansvariga sammanställt några *tänkbara* observations- och diskussionspunkter utifrån bedömningskriterierna.

1. Studentens lektionsplanering/ar

- Koppling till Lgr 11/19
- Förankring i ämnesdidaktisk teori
- Innehåll
- Struktur
- Individanpassning
- Variation

2. De didaktiska förmågorna/kursmålen att uppmärksamma och diskutera

- Studentens didaktiska upplägg. Vad gick bra/mindre bra? Varför?
- Hur synliggjordes syftet för eleverna?
- Hur är val av aktiviteter kopplade till lektionens syfte?
- Hur skedde anpassning och utmaning för att tillgodose alla elevers behov?
- Gensvaret från eleverna. Förstod alla? Var alla engagerade och delaktiga?
- Elevernas lärande. Lärde de sig det du tänkt? Varför/varför inte? Hur framgår det?

3. De sociala förmågorna/kursmålen att uppmärksamma och diskutera

- Studentens insats som ledare. Vad gick bra/mindre bra? Varför?
- Kroppsspråk (trygghet och tydlighet, placering i rummet...)
- Interaktionen med eleverna (språk, röst och tonläge, typ av frågor: öppna-slutna, tid för eleverna att tänka, lyhördhet för det eleverna kommer med...)
- Elevaktivitet och interaktionen mellan eleverna (fördelning av talutrymmet, elevernas delaktighet, variation i arbetssätt/arbetsform...)

Bilaga 2. Fokussamtal (kollegahandledning)

Syftet med fokussamtal är att ta hjälp av sina kollegor för att lösa ett specifikt, arbetsrelaterat problem. Genom ett strukturerat och fokuserat samtal kan man komma vidare för att tillsammans lösa problemet. Detta är ett redskap för att nå en fördjupning och komma till kärnan med ett problem, och att hitta nya vägar till en lösning. Ett sätt att hjälpas åt och inte bära på/lösa problemet på egen hand. Fokussamtal kan användas då det uppstår ett problem eller för att samtala kontinuerligt i ett arbetslag. Det är bra om man har reflekterat skriftligt kring problemet innan samtalet.

Förarbete inför samtalet

- Välj en samtalsledare.
- Bestäm hur lång tid samtalet får ta.
- Kort presentation av gruppens problem.
- Gruppen bestämmer vem som ska vara fokuspersion idag.

Fokussamtalet

- Handledningen inleds med att fokuspersionen beskriver sitt problem så utförligt som möjligt.
- Frågerunda, där övriga i gruppen får ställa fördjupande frågor till den som äger problemet.
- Man kan säga "pass" om man känner att man inte har något att bidra med just nu.
- Kort stund för alla i gruppen att reflektera över det som kommit fram.

Förslagsrunda/lösningar

- Den som äger problemet beskriver sina möjliga lösningar.
- Övriga får ge sina råd, en i taget, tills inga fler råd finns att föreslå.
- Den som äger problemet, fokuspersionen, skriver ner allas råd för att fundera vidare, och ger gruppdeltagarna en kort återkoppling på vad man vill pröva.
- Återkoppling bör ske efter en tid, för att se hur råden har fungerat, vad som hänt och om man behöver jobba vidare med problemet. Har man löst det eller vad är nästa steg?

Avsluta med att prata om hur ni upplevde fokussamtalet/processen.

Viktigt: Det som sägs vid ett fokussamtal stannar mellan deltagarna!

Referens: Lauvås, P. & Handal, G. (2015). *Handledning och praktisk yrkesteori*. Lund: Studentlitteratur.